

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Управління туризму та курортів Закарпатської ОДА
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці
Луцький національний технічний університет
Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами !*

Туризм і рекреація: наука, освіта, практика

м. Мукачево

УДК [338.48-53:338.48-6]:001:37(043.2)

Т 86

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 12 травня 2021 р.)*

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 14 від 27 травня 2021 р.)*

Відповідальна за випуск – кандидат географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Смочко Н.М. – к.геогр.н., доц.; Мовчан К.М. – директор Наукової бібліотеки МДУ; Медвідь Л.І. – ст. викл.; Кампов Н.С. – ст. викл.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми розвитку туризму та рекреації України та світу. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні погляди на розвиток туристичної та рекреаційної сфери на світовому, національному та регіональному рівні.

УДК [338.48-53:338.48-6]:001:37(043.2)

Т 86 Туризм і рекреація: наука, освіта, практика: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції/ ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. – Мукачево: РВВ МДУ, 2021. – 132 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей.

© Мукачівський державний університет, 2021

3. Піскун С. А. Педагогічне краєзнавство в організації навчально-виховного процесу вищої школи / С. А. Піскун // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (педагогічні науки). – 2007. – № 36. – С. 123-126.

4. Самойленко Г. В. Краєзнавство культурно-мистецьке та літературне: навч. посібн. / Григорій Васильович Самойленко. – Ніжин: НДПУ, 2001. – 150 с.

УДК 37.015.31:159.955:502/504-057.874]:908(045)

Гартл О.Є., Кузьма-Качур М.І.
Мукачівський державний університет
chowban@ukr.net

КРАЄЗНАВЧИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Відповідно до державного стандарту початкової освіти для організації вивчення програмованого матеріалу природничої освітньої галузі варто використовувати місцевий природознавчий матеріал, проводити регулярні екскурсії у природу, у краєзнавчий або природознавчий музей, будинок природи. Краєзнавство – це один з основних аспектів освітньо-виховного процесу в Новій українській школі, яке сприяє накопиченню чуттєвого сприйняття, впливає на розвиток мислення та творчості інтелекту. Використання краєзнавчого матеріалу дозволяє впливати на духовний розвиток молодших школярів; вивчати природу внаслідок безперервного спілкування та єднання з нею.

Про необхідність широкого використання краєзнавчого матеріалу в освітньому процесі писали педагоги-класики XVIII-XIXст. Ж.-Ж.Руссо, Г. Песталоцці, А. Дістервег, К. Ушинський, С. Русова та ін.

Великого значення надавав краєзнавству В.Сухомлинський. В його працях, численних статтях є думки про педагогічні функції краєзнавчого

матеріалу і дослідництва дітей. Він прагнув, щоб усі роки дитинства навколишній світ, природа постійно живили свідомість учнів яскравими образами, картинами, сприйняттями та уявленнями, щоб закони мислення діти усвідомлювали як струнку будову, архітектура якої підказана ще більш струнким витвором – природою. Серед цих законів в наш час особливе значення набуває екологічне мислення. Його формування передбачено з використанням краєзнавчого підходу.

У змісті Концепції реалізації державної політики в сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням КМУ від 14.12.2016 № 988, визначені базові компетентності серед яких екологічна грамотність і здорове життя, формування яких неможливе без оптимізації краєзнавчої роботи у навчально-виховному процесі початкової школи [2].

Програма кожного класу передбачає ознайомлення з природою рідного краю. Аналіз змісту програм та методичного апарату підручників «Я досліджую світ» дав можливість зробити такі висновки:

– у першому класі використання краєзнавчого матеріал, з метою розвитку екологічного мислення у молодших школярів є епізодичним. Увага учнів концентрується на вивченні окремих об'єктів у природі та господарській діяльності людей в різні пори року;

– у другому класі поряд з темами, у змісті яких розкривається розвиток природи в різні пори року у взаємозв'язку всіх її компонентів (нежива та жива природа), запропоновані завдання спонукають учнів до міркувань про збереження і захист довкілля. Прикладом можуть бути такі: «Які роботи потрібно проводити, щоб ваше рідне місто причепурилося навесні?», «Дослідіть, куди зникає сміття у вашому населеному пункті» та ін. [1, с.92];

– у третьому класі для формування екологічного мислення у молодших школярів у методичному апараті підручника запропоновані завдання дослідницького характеру після вивчення основного змісту, спрямовані на пошуку шляхів розв'язання конкретної проблеми. Наприклад, після вивчення

тем, в яких формується поняття «вода та її властивості», учням подаються завдання дослідити джерела забруднення і очищення води в найближчому оточенні; при вивченні теми «Чому повітря потребує охорони» у методичному апараті підручника учням запропоновано: «Допоможіть розв'язати проблему забруднення повітря у своєму населеному пункті» та ін. [1, с.92]. Активно використовується краєзнавчий матеріал при вивченні розділу «Наш рідний край»;

– у четвертому класі проблема збереження природи розглядається комплексно при вивченні тем «Заповідні території України».

Серед різноманіття методів і технологій навчання, що реалізують освітній процес у початковій школі, важливу роль у формуванні екологічного мислення молодших школярів відіграють проблемно-комунікативні та практичні, які дозволяють розкрити і намітити шляхи вирішення екологічної проблеми. Прикладом можуть бути: сенкан, «Риб'ячий скелет», «Дерево передбачень», «Займи позицію» та ін.

Різнманіття методів та прийомів знаходить своє відображення в організаційних формах освітньої діяльності: індивідуальній, парній, груповій. Цікавою для молодших школярів є така форма краєзнавчих досліджень як польовий екологічний практикум. У процесі практикуму учні засвоюють методіку проведення досліджень у докiллі, спрямованих на вивчення екологічного стану певної території та набувають навички й уміння давати оцінні судження за результатами своїх досліджень.

Таким чином, молодші школярів, спираючись на конкретні знання про рідний край, не тільки розширюють своє уявлення про досліджувані об'єкти та певні наукові закономірності, а і вчать любити природу, бачити її красу та бережливо ставитися до неї.

Список використаних джерел

1. Гільберг Т.В. Я досліджую світ: підруч. для 3-го кл. закл. заг. серед. освіти. (у 2-х ч.): ч. 1. /Тетяна Гільберг, Лариса Грубіян, Світлана Тарнавська, Ніна Павич. – К.: Генеза, 2020. – 160с.

2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: UR: <https://www.kmu.gov.ua/npras/249613934> (дата звернення 21.04.2021р).

УДК УДК 338.48:338.48-6:7/8-043.86(477.86)(045)

Мисан Ю. С., Пасєка С.Р.
*Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
apaseka@ukr.net*

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Івано-Франківська область – один з тих регіонів України, який визначив для себе пріоритетом розвиток туризму. При чому сьогодні туризм трактується владою на місцевому рівні як галузь господарювання, а не сфера діяльності.

Виокремлення ж туризму в окрему галузь господарювання в Івано-Франківській області передбачає вироблення і вжиття системних кроків через: прийняття і реалізацію спеціальних програм, цільове спрямування коштів; об'єднання під єдиним підпорядкуванням різних напрямків діяльності, навіть і суміжного характеру, які сприятимуть привабленню внутрішнього і зовнішнього туриста до краю; здійснення постійних заходів контролю щодо виконання намічених завдань і планів розвитку окремих видів туристичної діяльності; сприяння з боку всіх владних інституцій розвитку ініціатив місцевих громад щодо використання рекреаційного потенціалу своїх населених пунктів і прилеглих до них територій; створення органами державної влади, місцевого самоуправління належних умов побутового, транспортного, медичного, освітнього характеру для комфортного перебування туриста; задіяння якомога більшого числа працездатного населення в галузь туризму в краї, що дозволяє значною мірою вирішувати як питання зайнятості, так і надходжень до місцевих бюджетів тощо.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. РЕСУРСНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ.	6
Горбанець С. Ю., Пасєка С.Р. Туристично-інформаційний центр як інструмент промоції туристично-рекреаційних ресурсів	6
Гладкий О. В., Манукян А. Е. Фактори туристичної привабливості Закарпатської області на туристичному ринку ЄС	10
Заставецька Л.Б., Заставецький Т.Б. Похмурий туризм в умовах сьогодення: функції та тренди	14
Питуляк М.Р., Питуляк М.В. Структура та сучасний стан рекреаційно-туристичного потенціалу Бережанського горбогір'я	17
Смирнов І.Г. Напрями активізації українсько-польського транскордонного туризму (ресурсний чинник)	21
СЕКЦІЯ 2. КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ТУРИЗМІ.	26
Бергхауер О. О., Фодор Д. Д. The state and problems of the tourism industry in ukraine and Transcarpathia	26
Береш А.В., Касинець О.В. Зародження монастирського життя на території Закарпаття	30
Брижак Н.Ю. Підготовка майбутніх учителів до краєзнавчої роботи з учнями початкової школи: теоретичний аспект	34
Гартл О.Є., Кузьма-Качур М.І Краєзнавчий підхід у формуванні екологічного мислення молодших школярів	37
Мисан Ю. С., Пасєка С.Р. Історико-культурний потенціал розвитку туристичної галузі Івано-Франківської області	40
Павлюк Л.Р., Дністрянська Н.І. Туристичний потенціал пам'яток оборонної архітектури західної України та перспективи його використання	44
Таранова Н.Б. Топоніми як елемент краєзнавчих досліджень	48
СЕКЦІЯ 4. ТУРИЗМ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА: ПРІОРИТЕТИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ.	52
Антоненко В.С., Деркач Ю.Ю. Розвиток підприємництва в сфері обслуговування	52
Безрук Ю.М., Тищенко О.Л. Туризм в епоху пандемії COVID-19	55
Гоблик-Маркович Н.М., Копин Н. Організаційні аспекти соціально-культурної анімації у сфері гостинності	59
Гоблик-Маркович Н.М., Фірцак М.В. Віртуальні технології у сфері туризму та гостинності	62
Зеленська Л.В., Шандор Ф.Ф. Історіографія подієвого туризму античних часів	66
Карнаушенко Т. В., Пасєка С.Р. Інноваційні можливості розвитку туризму у Рівненській області	69
Лепкий М.І., Деркач Ю.Ю. Потенціал розвитку сфери гостинності України в умовах пандемії	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>